

В такому разі функціональні ядра за своїм призначенням є біоцентрами. Це території найбільшої концентрації біорізноманіття з високим ступенем природності, рідкості тощо. Як правило, вони відносяться до об'єктів із суворим режимом заповідання.

На основі досліджень, проведених нами за даною тематикою можна зробити висновок, що менеджмент природно-заповідним фондом України загалом і Херсонської області зокрема, необхідно кардинально змінювати з локального резервування у бік формування екомережі.

Література

1. Бойко М.Ф. Степи юга України: стратегия сохранения биоразнообразия. Степи северной Евразии: стратегия сохранения природного разнообразия и степного природопользования в XXI веке: Мат-лы междунар. симп. Оренбург: Институт степи УрО РАН, 2000. С. 80–82.
2. Бойко М.Ф., Бойко П.М. Характеристика території Херсонщини в аспекті створення Національної екомережі України. Степові і галофільні екосистеми України. Збірник наукових статей до 100-річчя д.б.н., проф. Г.І. Білика. Ін-т бот. НАНУ. К., 2004. С. 415–419. Деп. в ДНТБ України.
3. Бойко П. Проектування та заповідання цінних природних об'єктів Нижньодніпровського степового регіону. Збірник наукових праць «Заповідна справа: стан, проблеми, перспективи»: матеріали міжнародної конференції «III-і наукові читання пам'яті Й.К. Пачоського» (Херсон, 1999). Херсон: Айлант, 1999. С. 125–127.
4. Бойко П. Характеристика запроектованих природно-заповідних об'єктів Херсонщини. Актуальні питання ботаніки та екології: матеріали конференції молодих вчених-ботаніків України (Ніжин, Ядути, 1999, секція «Екологія»). Ніжин, 1999. С. 70–71.
5. Екологічне законодавство України. Збірник законодавчих актів України. Харків: «Еко-Право-Харків», 2016. 300 с.

Т.О. Бойко, О.І. Дементьєва, Н. Токар
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
t-boiko2015@ukr.net

АНАЛІЗ НАСАДЖЕНЬ ЗЕЛЕНОЇ ЗОНИ ТЕРИТОРІЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Пріоритетним сьогодні у сфері освіти та загальноосвітніх навчальних закладів, зокрема, забезпечити здорове середовище для учнів та співробітників, одночасно сприяючи екологічній стійкості,

дотримуючись методів зеленого будівництва та обслуговування, змінюючи свої звички споживання ресурсів, розуміючи необхідність піклуватися про біосферу та її ресурси [1-2].

Територія загальноосвітнього навчального закладу відноситься до об'єктів озеленення обмеженого користування [3].

Важливість створення зеленої зони навколо шкіл пов'язана з загальним позитивним впливом рослин, особливо деревних, на мікроклімат території та його «оздоровлення» [2].

Завданням озеленення закладів освіти є створення сприятливих мікрокліматичних і санітарно-гігієнічних умов для навчання та відпочинку дітей.

При озелененні шкіл враховують навчальне і виховне значення зелених насаджень. Усі насадження на території школи за функціональним призначенням діляться на групи [4-6]:

- науково-виховного призначення – екзотичні і реліктові рослини, які мають декоративні та оригінальні архітектонічні якості;
- захисного призначення – прямолінійні насадження вздовж огорожі з місцевих видів деревовидних рослин;
- плодово-ягідні насадження.

Кожен елемент в плануванні території вимагає індивідуального підходу в композиційному і видовому підборі рослин. Для цього необхідно поєднувати художньо-декоративний і навчально-допоміжний принципи. Так, при озелененні головного входу і фасаду школи зазвичай використовують парадні прийоми: партер з гарноквітучих квітів, троянд, групи або ряду ялин колючих, ялівцю, гарноквітучих кущів [1].

Навколо спортивних майданчиків створюють насадження з деревам з компактною формою крони, які б не засмічували їх пухом або насінням (береза, горобина), живоплотом з бирючини звичайної, свидини, спіреї. Рекомендується використовувати плакучі форми горобини звичайної, ясена звичайного, шовковиці білої, клена гостролистого та ясенелистного. З кущів слід висаджувати вейгелу, калину-гордовину, бузок, жимолость, жасмин, дейцію [3-4].

Важливим елементом у системі зелених насаджень школи є плодово-ягідний сад. Щоб дерева не пригнічували одне одного протягом багатьох років, необхідно групи плодових рослин одного роду висаджувати окремо (зерняткові, кісточкові, ягідні). Вся пришкільна територія по периметру обсаджується смугою дерев і кущів шириною 5 м. З боку пануючих вітрів або вулиці висаджують захисну полосу шириною 15–20 м. Зелені насадження на пришкільній ділянці повинні займати не менше 40 % загальної площі [5-6].

Рослини створюють бар'єр від шкідливих домішок повітря, пилу, диму, вихлопних газів, збагачують повітря киснем та зменшують кількість вуглекислого газу. У разі зменшується шумове навантаження. Зменшують амплітуду коливання температур (особливо у спекотну погоду). Деревя та високі кущі створюють тінь на шкільному майданчику, збільшують вологість повітря та іонізують його. Такі властивості насаджень справляють позитивний вплив на самопочуття школярів у різні пори року [4].

Таким чином, метою наших досліджень було проаналізувати стан зелених насаджень загальноосвітнього навчального закладу.

У ході роботи, протягом 2019–2020 рр. нами було досліджено зелену зону об'єкту обмеженого користування – Новопавлівський загальноосвітній навчальний заклад, що розташований у Велико-олександрівському районі Херсонської області.

Навчальний заклад розрахований на 320 учнів. Територія школи має площу – 0,9 га, в тому числі площа будівлі – 2200м².

Умовно територію можна розділити на такі зони:

- територія біля головних воріт;
- територія біля парадного входу;
- територія для урочистих заходів;
- плодовий сад;
- спортивний майданчик.

Біля головних воріт та по периметру території нами встановлено наступний асортимент рослин: туя західна (*Thujaoccidentalis* Engelm.), а також Таволга середня (*Spiraeamedia* F.Schmidt.).

На клумбах біля парадного входу росте каштан кінський (*Aesculushippocastanum* L.) та калина звичайна (*Viburnumopulus* L.). Квіткові рослини такі як: троянда (*Rosa* L.), нарцис гібридний (*Narcissus* L.), тюльпан (*Tulipa* L.), калли гібридні (*Calla* L.), ірис гібридний (*Iris* L.), лілія гібридна (*Lilium* L.), чорнобривці тонколисті (*Tagetes* L.).

На території для урочистих заходів відмітили також насадження з туї західної (*Thujaoccidentalis* Engelm.) та робінії звичайної (*Robiniapseudoacacia* L.).

У зоні майбутнього плодового саду можна спостерігати насадження шовковиці чорної (*Morusnigra* L.), бересту (*Ulmusminor* Mill.) та бузку звичайного (*Syringavulgaris* L.).

Навколо спортивного майданчику ростуть (*Robiniapseudoacacia* L.), (*Morusnigra* L.), (*Ulmusminor* Mill.), (*Syringavulgaris* L.), (*Populusalba* L.).

Проаналізувавши сучасний стан озеленення території шкільного навчального закладу можемо стверджувати, що насадження одноманітні, більшість рослин знаходяться в незадовільному стані і потребують реконструкції.

Згідно з усіх зазначених результатів спостережень нами було рекомендовано провести роботи з ремонту та реконструкції зеленої зони Новопапівського загальноосвітнього навчального закладу.

Література

1. Бойко Т.О., Дементьєва О.І. Особливості створення проекту реконструкції та озеленення територій загальноосвітніх навчальних закладів. *Таврійський науковий вісник*. Херсон: Видавничий дім «Гельветика». 2019. № 108. С. 207–217.
2. Бойко Т.О., Дементьєва О.І. Екологічні основи створення зелених насаджень на територіях загальноосвітніх закладів міста Херсона. *Таврійський науковий вісник*. Вип. 100, Том 2. Херсон, 2018. С. 220–229.
3. Дементьєва О.І., Яковенко А.С. Особливості озеленення території загальноосвітніх закладів / О.І. Дементьєва, А.С. Яковенко. Науково-парктична конференція викладачів, молодих вчених та студентів. Херсон, ДВНЗ «ХДАУ», 2018. С. 90–92.
4. Бойко Т.О., Дементьєва О.І. Проблеми підбору асортименту для створення зелених насаджень в м. Херсон. Інтродукція рослин на Волино-Поділлі: наука, освіта, мистецтво формування ландшафту, виробництво: матеріали Міжнародної наук.-практ. конференції (Тернопіль, 17-18 травня, 2018 р.) [ред. кол. : В. Черняк (відп. ред.) та ін.]; Тернопільський ОКІППО. Тернопіль: Крок, 2018. С. 48–50.
5. Бойко Т.О., Бойко П.М., Дементьєва О.І. Фітомеліоративні функції зелених насаджень як фактор сталого розвитку Херсонської області. Проблеми и перспективы развития современной науки в странах Европы и Азии (Переяслав-Хмельницький, 31 січня 2019 р.). С. 17–18.
6. Дементьєва О.І, Гриньок А., Кошуба М. Особливості благоустрою та озеленення територій загальноосвітніх навчальних закладів: матеріали наукової інтернет-конференції: «Наукове забезпечення раціонального використання природних ресурсів акваторій та територій степової зони України, (02-03 жовтня 2019 р., м. Херсон). С. 124–127.

О.Б. Бондар

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна

академія ім. Тараса Шевченка

olexan@bondar@i.ua

ТИПОЛОГІЧНА СТРУКТУРА ЛІСІВ ВОДОЗБОРУ РІЧКИ ХОРОЛ

Річка Хорол протікає на території Полтавської та Сумської областях та є правою притокою Псла. Так, її загальна довжина становить 308 км, а площа водозбору 3870 км². Похил річки 0,3 м/км. Долина